യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 6
(നിർവാണപ്രകരണം ഉത്തരാർധം)/സർഗം 179

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഏവം ചിന്മാത്ര-മേവൈകം ശുദ്ധം സത്ത്വം ജഗത്ത്രയമ് .
സംഭവന്തീഹ ഭൂതാനി നാജ്ഞബുദ്ധാനി കാനിചിത് .. 1
തസ്മാത്കുതഃ ശരീരാദി വസ്തു സ+പ്രതിഘം കുതഃ .
യദിദം ദൃശ്യതേ കിംചിത്-തദ+പ്രതിഘ-മാതതമ് .. 2
സ്ഥിതം ചിദ്വ്യോമ ചിദ്വ്യോമ്നി/ശാന്തേ ശാന്തം സമം സ്ഥിതമ് .
സ്ഥിതമാകാശ-മാകാശേ ജ്ഞപ്തിർ/ജ്ഞപ്തൗ വിജൃമ്ഭതേ .. 3
സർവം സംവിന്മയം ശാന്തം സ+ത്സ്വപ്ന ഇവ ജാഗ്രതി .
സ്ഥിതമ+പ്രതിഘാ-കാരം ക്വാസൗ-സ+പ്രതിഘാ സ്ഥിതിഃ .. 4

ക്വ ദേഹാ-വയവാഃഖ് ക്വാ+ന്ത്ര/വേഷ്ടനീ+ ക്വാ+സ്ഥി/പഞ്ജരമ് .
വ്യോമേവാ+പ്രതിഘം വിദ്ധി ദേഹം സ+പ്രതിഘോ/പമമ് .. 5
സംവിത്കരൗ ശിരഃ സംവിത്-സംവി-ദി+ന്ദ്രിയ-വൃന്ദകമ് .
ശാന്തമ+പ്രതിഘം സർവം ന-സ+പ്രതിഘ-മസ്തി ഹി .. 6
ബ്രഹ്മവ്യോമ്നഃ സ്വപ്നരൂപ+സ്വഭാവ+ത്വാജ്-ജഗത്സ്ഥിതേഃ .
ഇദം സർവം സംഭവതി സഹേതുക-മഹേതുകമ് .. 7
ന കാരണം വിനാ കാര്യം ഭവതീ+ത്യുപ-പദ്യതേ .
യദ്യഥാ യേന നിർണീതം തത്തഥാ തേന ലക്ഷ്യതേ .. 8
കാരണേന വിനാ കാര്യം സ+ദ്യദി+ത്യുപ-പദ്യതേ .
യഥാ-ഭാവിതമേവാർഥം സംവിദാപ്നോ+ത്യസംശയമ് .. 9
യഥാ സംഭവതി സ്വപ്നേ സർവം സർവത്ര സർവഥാ .
ചിന്മയത്വാ+ത്തഥാ ജാഗ്ര+ത്യസ്തി സർവാത്മരൂപതാ .. 10

സർവാത്മനി ബ്രഹ്മപദേ നാനാനാനാത്മനി സ്ഥിതാ .
അസ്ത്യകാരണകാര്യാണാം സത്താ കാരണജാപി ച .. 11
ഏകഃ സഹസ്രം ഭവതി യഥാ ഹ്യേതേ കിലൈന്ദവാഃ .
പ്രയാതാ ഭൂതലക്ഷത്വം സംകല്പജഗതാം ഗണൈഃ .. 12
സഹസ്രമേകം ഭവതി സംവിദാം ച തഥാ ഹി യത് .
സായുജ്യേ ചക്രപാണ്യാദേഃ സർഗൈരേകം ഭവേദ്വപുഃ .. 13
ഏക ഏവ ഭവത്യബ്ധിഃ സ്രവന്തീനാം ശതൈരപി .
ഏക ഏവ ഭവേത്കാല ഋതുസംവത്സരോത്കരൈഃ .. 14
സംവിദാകാശ ഏവായം ദേഹഃ സ്വപ്ന ഇവോദിതഃ .
സ്വപ്നാദ്രിവന്നിരാകാരഃ സ്വാനുഭൂതിസ്ഫുടോഽപി ച .. 15
സംവിത്തിരേവാനുഭവാത്മൈവാനനുഭവാത്മികാ .
ദ്രഷ്ടൃദൃശ്യദൃശാ ഭാതി ചിദ്വ്യോമൈകമതോ ജഗത് .. 16
വേദനാവേദനാത്മൈകം നിദ്രാസ്വപ്നസുഷുപ്തവത് .
വാതസ്പന്ദാവിവാഭിന്നൗ ചിദ്വ്യോമേകമതോ ജഗത് .. 17

ദ്രഷ്ടാ ദൃശ്യം ദർശനം ച ചിദ്ഭാനം പരമാർഥഖമ് .
ശൂന്യസ്വപ്ന ഇവാഭാതി ചിദ്ദ്യോമൈകമതോ ജഗത് .. 18
ജഗത്ത്വമസദേവേശേ ഭ്രാന്ത്യാ പ്രഥമസർഗതഃ .
സ്വപ്നേ ഭയമിവാശേഷം പരിജ്ഞാതം പ്രശാമ്യതി .. 19
ഏകസ്യാഃ സംവിദഃ സ്വപ്നേ യഥാ ഭാനമനേകധാ .
നാനാപദാർഥരൂപേണ സർഗാദൗ ഗഗനേ തഥാ .. 20
ബഹുദീപേ ഗൃഹേ ച്ഛായാ ബഹ്വയോ ഭാന്ത്യേകവദ്യഥാ .
സർവശക്തേസ്തഥൈവൈകാ ഭാതി ശക്തിരനേകധാ .. 21

യത്സീകരസ്ഫുരണമമ്ബുനിധൗ ശിവാഖ്യേ
വ്യോമ്നീവ വൃക്ഷനികരസ്ഫുരണം സ സർഗഃ .
വ്യോമ്ന്യേഷ വൃക്ഷനികരോ വ്യതിരിക്തരൂപോ
ബ്രഹ്മാമ്ബുധൗ ന തു മനാഗപി സർഗബിന്ദുഃ .. 22

ഇത്യാർഷേ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാത്മീകീയേ മോക്ഷോപായേഷു-
നിർവാണപ്രകരണേ ഉത്തരാർധേ ബ്രഹ്മ-മയത്വ+പ്രതിപാദനം നാമൈ-കോനാ-
ശീ+ത്യധിക-ശതതമഃ സർഗഃ .. 179 ..
ഓം
CHECKED BY GURU P.R.IYER
7.1.2024